

BÖLÜM 3

TIP EĞİTİMİ VE EDEBİYAT

Çiğdem KANBUROĞLU¹

GİRİŞ

Hekimlik hayatımızda mutlaka başımıza gelmiş ve bizde derinden iz bırakmış bazı deneyimlerimizi hatırlayalım:

Bir yakınınız son nefeslerini veriyor, ancak siz onun yanında olmanız gerekirken, sağlık hizmeti sunmanız beklenmektedir. O haldeyken, ne yakınlarınızın yanında olup ihtiyacınız olan desteği alabilirsiniz, ne de sunduğunuz sağlık hizmeti ideale yakındır. Göz yaşlarınızı içinize akıtarak çalışırsınız.

- Babanızın kanser teşhisi raporunu elinize alırsınız, ne yapacağınızı bilemezken, sıradaki hasta içeri girmek ister.
- Kuzeniniz ya da kardeşiniz evleniyordur, kızınızın rol alacağı okul gösterisi vardır ve izin alıp gidemezsiniz.
- İki aydır gece gündüz baktığınız hastanızı kaybetmişsinizdir, ağlıyorsunuzdur, hocanız tarafından *'bu kadar hassas olursan hekim olamazsın'* mesajı ile birlikte azar işitirsiniz.
- Hastasıdır ya da sakatlanmışsınızdır, ama o hastalıkla en iyi performansınızı göstererek çalışmanız gerekir.

Tüm bu örneklerle baktığımızda; hekimlerin, duygularını yok sayarak mesleklerini icra etmelerinin beklendiğini görürüz. Bunun sonucunda hekimlerin insan olduğu, hem toplum tarafından hem de hekimlerin kendileri tarafında unutulmaya başlanır. Hekimlerin stres ve baskıya karşı geliştirdikleri, yanlış bir savunma mekanizması olan, duygularını ve insani yönlerini yok saymaları da sorunun derinleşmesine neden olur. Oysa en başta insani duygularını kaybeden hekim ne kendine ve sevdiklerine ne de hastalarına yararlı olabilir.

Toplum, yöneticiler, politikacılar ve eğitimciler tarafından el birliği ile gizli bir müfredatla unutturulan hekimlerin insani yönünü nasıl olması gereken düzeye yükseltebiliriz? Yoksa hali hazırda bunu hedefleyen girişimler tıp eğitimine entegre edilmeye baş-

¹ Öğr. Gör., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD.,
drcigdemkan@gmail.com

güçlü bir arkadaş ve rehber olabilir..

Edebiyat **EDEB** kökünden gelmektedir. Edeb ise en basit anlatımıyla **Kendini bilmek** olarak tariflenebilir. Edebiyat ile kendini bilen, dolayısıyla diğer insanları ve çevresini bilenler olmak umudu ve duasıyla...

KAYNAKÇA

1. Evans M. Medicine, philosophy, and the medical humanities. *Br J Gen Pract.* 2002;52(479):447-449.
2. Lewis, B E. Narrative Medicine and Healthcare Reform. *J Med Humanit.* 2011;32:9-20.
3. Charon R, Hermann N, Devlin MJ. Close reading and creative writing in clinical education: teaching attention, representation, and affiliation. *Acad Med.* 2016;91(3):345-350. doi:10.1097/ACM.0000000000000827.
4. Vannatta S, Vannatta J. Functional Realism: A Defense of Narrative Medicine. *J Med Philos.* 2013;38 (1):32-49. doi: 10.1093/jmp/jhs060.
5. Charon R. Narrative medicine in the international education of physicians. *Presse Med.* 2013;42(1):3-5.
6. Yıldız M, Gülpınar M. Tıp Eğitiminde İnsani boyut ve anlatı tıbbının imkanları. *Tıp Eğitimi Dünyası.* 2019;123-137.
7. Myrth-Kaplan N. Interpreting people as they interpret themselves: narrative in medical anthropology and family medicine. *Canadian Family Physician.* 2007;53(8):1268-1269.
8. Yılmaz Y, Uçar E, Ertin H. Tıpta uzmanlık eğitimi ve asistan hekimlerin sorunlarının irdelenmesi: bir anket çalışması. *Tıp Eğitimi Dünyası.* 2019;18(54):21-29.
9. Charon R. Narrative Medicine a model for empathy, reflection, profession, and trust. *JAMA.* 2001;286:1897-1902.
10. von Unwerth M. Listening to the patient: A perspective from narrative medicine. *Int J Psychiatry Med.* 2020;55(1):16-24. doi: 10.1177/0091217419894470.
11. Fioretti C, Mazzocco K, Riva S, et al. Research studies on patients' illness experience using the Narrative Medicine approach: a systematic review. *BMJ Open.* 2016;6(7):e011220. Published 2016 Jul 14. doi:10.1136/bmjopen-2016-011220.
12. Soledad Cepeda M, Chapman CR, Nelcy Miranda R et al. Emotional disclosure through patient narrative may improve pain and well-being: results of a randomized controlled trial in patients with cancer pain. *J Pain Symptom Manag* 2008;35(6):623-31. doi: 10.1016/j.jpainsymman.2007.08.011.
13. Mann K, Gordon J, MacLeod A. Reflection and reflective practice in health professions education: a systematic review. *Adv Health Sci Educ Theory Pract.* 2009;14(4):595-621. doi: 10.1007/s10459-007-9090-2.
14. Wald HS, Davis SW, Reis SP, et al. Reflecting on reflections: enhancement of medical education curriculum with structured field notes and guided feedback. *Acad Med.* 2009 Jul;84(7):830-7. doi: 10.1097/ACM.0b013e3181a8592f.
15. Wald H, Weiss B. Making it "more real": using personal narrative in faculty feedback to a medical student's reflective writing – an illustrative exemplar. *MedEdPublish.* 2018;7(3):33. https://doi.org/10.15694/mep.2018.0000171.1
16. Davis KC. Oprah's Book Club and the politics of cross-racial empathy. *International Journal of Cultural Studies.* 2004;7(4):399-419. doi:10.1177/1367877904047861
17. Orcan A, İngeç Ş. The effect of science-fiction stories developed by comics technique on creative thinking skills in physics teaching. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education).* 2016;31(4):628-643. doi:10.16986/HUJE.2015014138
18. Goodreads, quotes, (16/02/2021 tarihinde https://www.goodreads.com/author/quotes/16667.Isaac_Asimov adresinden ulaşılmıştır).
19. Asimov, A. (1951). Vakıf. (Kemal B Özbek, Çev. Ed.). İstanbul: İthaki Yayınları.
20. Bradbury, R. (1951). Fahrenheit 451. (Dost Körppe, Çev. Ed.). İstanbul: İthaki Yayınları.
21. Adams, D. (1979). Otostopçunun Galaksi Rehberi. (Nil Alt, Çev. Ed.). İstanbul: Alfa Yayınevi.
22. Schmidt C, Nauta L, Patterson M, et al. Medical Students' (Dis)comfort with Assessing Religious and Spiritual Needs in a Standardized Patient Encounter. *J Relig Health.* 2019;58(1):246-258. doi: 10.1007/s10943-018-0714-z.
23. Villagran MM, MacArthur BL, Lee LE, et al. (2017). Physicians' religious topic avoidance during clinical interactions. *Behavioral Sciences.* 2017;7(2):30. https://doi.org/10.3390/bs7020030.
24. Jim HSL, Pustejovsky JE, Park CL, et al. Religion, spirituality, and physical health in cancer patients: A meta-analysis. *Cancer.* 2015;121(21):3760-3768. https://doi.org/10.1002/cncr.29353.
25. Balboni M, Peteet J. (2017). Spirituality and religion within the culture of medicine: From evidence to practice. Oxford: Oxford University Press.
26. Echterhoff G, Higgins ET, Levine JM. Shared reality: Experiencing commonality with others' inner states about the world. *Perspectives on Psychological Science.* 2009;4(5), 496-521.
27. Dündar Y. (2015). Talibin Başlangıç Çizgisi. (1. Baskı). Ankara: Anıt Matbaa.
28. Karadağ E, Kılıç F, Arslantaş D, et al. "İdeal Tıp Eğitici": Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Bilişsel Kurguları, Konuralp Tıp Dergisi 2018;10(3):373-380
29. Dündar Y. (2015). *Mutluluk Yönetimi.* (4. Baskı). Ankara: Anıt Matbaa.